

NIEUWSBRIEF

Maandelijks uitgave, editie oktober 2014

Nieuws van de Stichting

- **Eumedion vraagt in Speerpuntenbrief 2015 aandacht voor interne controle en “geïntegreerde” verslaggeving**

Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen zouden ten minste jaarlijks de effectiviteit van hun interne risicobeheersing- en controlesystemen moeten beoordelen. Daarbij zou de reikwijdte van de interne systemen in ieder geval ook de operationele, governance- en compliancerisico's moeten omvatten, naast de financiële verslaggevingsrisico's. Ook wordt van alle beursgenoteerde ondernemingen verwacht dat zij een internal auditfunctie instellen dan wel de reikwijdte van de externe accountantscontrole uitbreiden tot ook de kwaliteit en effectiviteit van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Dit staat in de Speerpuntenbrief 2015 die Eumedion op 6 oktober jl. naar de beursgenoteerde ondernemingen heeft gestuurd. De Speerpuntenbrief bevat onderwerpen die de bij Eumedion aangesloten institutionele beleggers bij de Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen in de aanloop naar het AVA-seizoen 2015 aan de orde zullen stellen. De verhoogde belangstelling voor de effectiviteit van de interne risicobeheersings- en controlesystemen en van de interne auditfunctie is ingegeven door de verschillende schandalen die zich de afgelopen jaren bij diverse beursgenoteerde ondernemingen hebben voorgedaan. Regelmatig bleken er gebreken in de interne risicobeheersings- en controlesystemen te zitten. Eumedion roept de beursgenoteerde ondernemingen ook op om verdere stappen te zetten op het terrein van “geïntegreerde verslaggeving”. Eumedion verwacht dat de

beursgenoteerde ondernemingen in hun jaarverslag 2014 een meer samenhangend overzicht geven van het verdienmodel, het waardescheppend vermogen van de onderneming en het beslag van de onderneming op verschillende soorten kapitaal (zoals menselijk kapitaal, natuurlijk kapitaal en financiële middelen) om deze waarde te creëren. Het in december 2013 door de International Integrated Reporting Council (IIRC) gepresenteerde raamwerk voor geïntegreerde verslaggeving biedt hiervoor volgens Eumedion goede handvatten. De Speerpuntenbrief kan worden gedownload via:

<http://bit.ly/1s45ZUH>

- **Eumedion begrijpt kabinetskeuze om verplichte publicatie kwartaalberichten af te schaffen**

Eumedion begrijpt het voorgenomen voorstel van het kabinet om beursgenoteerde ondernemingen niet meer te verplichten kwartaalberichten te publiceren. Dit schrijft Eumedion in haar op 24 oktober jl. verzonden reactie op het voorontwerp van de wet ter implementatie van de gewijzigde Europese transparantierichtlijn. De Europese wetgever had al de verplichting tot publicatie van kwartaalberichten geschrapt, maar heeft de EU-lidstaten nog wel de optie geboden om 'hun' beursgenoteerde ondernemingen hiertoe toch te verplichten. Het kabinet is niet voornemens van deze optie gebruik te maken. Eumedion heeft hier begrip voor, ook al bevatten kwartaalberichten vaak informatie die waardevol is voor beleggers bij het nemen van beleggingsbeslissingen. Eumedion vindt het de verantwoordelijkheid van de beursgenoteerde ondernemingen zelf om de afweging te maken of lastenverlichting van het niet meer publiceren van kwartaalberichten opweegt

tegen het minder regulier informeren van de beleggers over de financiële positie van de onderneming. Het gehele commentaar kan worden gedownload via: <http://bit.ly/ZPHFtk>.

- **Eumedion wenst voortzetting van verplichte toepassing van het IFRS-boekhoudsysteem in Europa**

De introductie van het boekhoudraamwerk 'IFRS' in Europa heeft grote voordelen voor beleggers gebracht. IFRS is het leidende raamwerk voor financiële verslaggeving in de wereld, zowel qua kwaliteit van de uitgebrachte standaarden als ook op het gebied van transparantie en focus op het voorzien van relevante informatie aan beleggers. Dit stelt Eumedion in haar op 30 oktober jl. verzonden reactie op de consultatie van de Europese Commissie over de effecten van IFRS in de Europa. Met de komst van IFRS in Europa hoeven beleggers bij het beoordelen van beursgenoteerde ondernemingen geen kennis meer te nemen van een lappendeken van verschillende Europese nationale boekhoudstandaarden. IFRS wordt inmiddels niet alleen in Europa, maar wereldwijd in zo'n 114 jurisdicties toegepast. Hiermee is de horizon van beleggers verbreed en hebben vele bedrijven betere en goedkopere toegang gekregen tot kapitaal. In de reactie roept Eumedion de Europese Commissie op om Europa-specifieke afwijkingen op IFRS te minimaliseren. Dergelijke afwijkingen zouden de grote en overduidelijke voordelen van één versie van IFRS wereldwijd ernstig kunnen ondergraven. Daarnaast ziet Eumedion geen aanleiding om de oorspronkelijk gedefinieerde criteria voor goedkeuring van individuele IFRS-standaarden voor gebruik in de EU uit te breiden met politiek multi-interpretabele criteria. Dit zou ten koste gaan van de betrouwbaarheid en relevantie van de financiële verslaggeving voor beleggers. Eumedion wenst het toezicht op financiële verslaggeving op termijn aan één daadkrachtige Europese toezichthouder toe te vertrouwen: de European Securities and Markets Authority (ESMA). Dit is een voor de hand liggende volgende stap die consistente toepassing van IFRS in heel Europa zou helpen waarborgen. De gehele reactie is te downloaden via:

<http://bit.ly/104jnw0>.

- **Wouter Kuijpers verlaat Eumedion**

Wouter Kuijpers (41 jaar) gaat Eumedion rond de jaarwisseling verlaten i.v.m. de aanvaarding van een functie bij Robeco. Wouter wordt daar verantwoordelijk voor 'regulatory affairs' in Nederland, Europa en markten elders waar Robeco actief is. Wouter is sinds 1 oktober 2009 legal counsel en beleidsmedewerker corporate governance. Hij heeft in die hoedanigheid de beleidsvorming van Eumedion op het brede terrein van corporate governance en financieel recht de afgelopen jaren zeer kundig en met veel gedrevenheid tot stand gebracht. Binnen Eumedion is hij secretaris van de Juridische commissie en van de Verslaggevings- en Auditcommissie van Eumedion. Daarbuiten is hij actief geweest in beleidsvoorbereidende commissies van ESMA, van het International Corporate Governance Network (ICGN) en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Als gevolg van het vertrek van Wouter is Eumedion op zoek naar een nieuwe, ervaren en uitstekend onderlegde legal counsel en beleidsmedewerker corporate governance. Meer informatie over de vacature zal binnenkort op de website van Eumedion zijn te vinden.

Uit het bestuur

Tijdens de vergadering van het Algemeen bestuur van 2 oktober jl. werd de Speerpuntenbrief 2015 vastgesteld en werd onder meer gesproken over de toekomstige Eumedion-strategie en de contributiestructuur.

Komende activiteiten

- *12 november 2014, vanaf 13.00 uur, Eumedion-symposium te Utrecht.* Sprekers als Jeroen Hooijer (Europese Commissie), Jaap van Manen (Monitoring Commissie), Jan Nooitgedagt (VEUO) en Edith Siermann (Robeco) laten hun licht schijnen op het richtlijnvoorstel aandeelhoudersbetrokkenheid. Aanmelden is nog mogelijk via info@eumedion.nl.
- *13 november 2014, Vergadering Dagelijks bestuur.* Op de agenda staan o.a. het Eumedion Beleidsplan 2015 en de samenstelling van het Eumedion-bestuur.

Nieuws uit Den Haag

- **Tweede Kamer stemt in met wetsvoorstel 'bonuscap' financiële instellingen**

De Tweede Kamer heeft op 16 oktober jl. ingestemd met het wetsvoorstel dat de bonussen van de personen die werkzaam zijn in de financiële sector in principe maximeert op (gemiddeld) 20% van het vaste salaris. Alleen de Groep Bontes/Van Klaveren stemde tegen het wetsvoorstel. De Tweede Kamer wees een aantal amendementen om de reikwijdte van het wetsvoorstel uit te breiden of in te perken af. Het '20%-bonusplafond' geldt daarom, conform de wens van het kabinet, niet voor de medewerkers van financiële instellingen die hoofdzakelijk buiten Nederland werkzaam zijn. Het strikte bonusplafond geldt ook niet voor beleggings-ondernemingen die voor eigen rekening en risico handelen, voor beheerders van beleggingsinstellingen en voor beheerders van instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's). Wel nam de Tweede Kamer een amendement aan dat regelt dat de variabele beloning voor ten minste 50% gebaseerd moet worden op niet-financiële criteria, zoals klanttevredenheid, compliance met interne en externe regels, duurzaamheid en maatschappelijk bewust handelen. Ook zijn nieuwe publicatieverplichtingen ingevoegd. Zo worden financiële instellingen verplicht gesteld om in het jaarverslag opgaaf te doen van het aantal medewerkers dat een totale jaarlijkse beloning van ten minste € 1 miljoen ontvangt, alsmede het bedrijfsonderdeel waarvoor zij werken. Ook moet het totale bedrag dat jaarlijks is uitgekeerd aan variabele beloningen aan de medewerkers worden opgenomen. De Tweede Kamer heeft verder bepaald dat de nieuwe wet uiterlijk eind 2017 wordt geëvalueerd op doeltreffendheid en op de effecten. De Eerste Kamer zal het wetsvoorstel op 11 november a.s. behandelen. De beoogde datum van inwerkingtreding is nog steeds 1 januari 2015.

- **Aandeelhouders die substantieel belang in bank willen nemen moeten dit voortaan aan ECB voorleggen**

Op 4 november a.s. moeten aandeelhouders die een aandelenbelang

van ten minste 10% in een Nederlandse bank willen verwerven hiervoor toestemming vragen bij de Europese Centrale Bank (ECB) in plaats van bij De Nederlandsche Bank (DNB). Dit blijkt uit het voorstel voor de uitvoeringswet verordening banktoezicht dat de minister van Financiën op 7 oktober jl. naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. Het voorstel is onderdeel van de zgn. Bankenunie waarbij de ECB een centrale, toezichthoudende rol zal spelen. Tot nu toe moest een aandeelhouder die een zgn. gekwalificeerde deelneming (ten minste 10%) in een Nederlandse bank wilde verwerven of afstoten een verklaring van geen bezwaar (vvgb) bij DNB aanvragen. Deze toetste de aandeelhouder – onder meer – op zijn (prudentiële) reputatie en geschiktheid. Deze taak komt straks geheel bij de ECB te liggen. De voorbereidingen voor de uitvoering van deze taak worden nog wel door DNB gedaan. DNB stelt een zgn. ontwerpbesluit op, maar de ECB hoeft het ontwerpbesluit niet te volgen. Het uiteindelijke besluit van de ECB is niet vatbaar voor nationaal bezwaar en beroep; het is onderwerp van Europese rechtsbescherming. De gehele procedure voor de beoordeling van de vvgb-aanvraag mag niet langer beslaan dan 60 werkdagen. De ECB krijgt alleen een bevoegdheid bij banken en dus niet bij verzekeraars, waarbij 'substantiële aandeelhouders' ook vvgb-plichtig zijn. Bij verzekeraars blijft DNB de bevoegde autoriteit.

- **Tweede Kamerfracties willen mogelijkheid tot benoeming van accountant door bestuur schrappen**

De Tweede Kamerfracties van de PvdA, VVD en CDA zijn kritisch over de nog bestaande wettelijke mogelijkheid voor het bestuur om de externe accountant te benoemen. Deze fracties menen dat deze bevoegdheid bij de AVA dan wel de raad van commissarissen (RvC) behoort te liggen. Zij hebben de minister van Financiën daarom gevraagd te overwegen deze wettelijke mogelijkheid te schrappen. Dit blijkt uit een op 22 oktober jl. gepubliceerd schriftelijke inbreng van de Tweede Kamer over de voorstellen betreffende de toekomst van het accountantsberoep. De Tweede Kamer houdt op 13 november a.s. een algemeen overleg hierover (AO). Uit de inbreng van de PvdA-fractie blijkt verder dat

zij voorstander is van meer inhoudelijke eisen aan het directieverslag. Dit verslag zou volgens de sociaaldemocraten een uitgebreide fraude-, risico- en continuïteitsparagraaf moeten bevatten. De PvdA toont zich verder nog steeds voorstander van een wettelijk voorgeschreven uitgebreide, ondernemings specifieke controleverklaring. Verder zou bekeken moeten worden op welke wijze de AVA uitgebreidere mogelijkheden kan krijgen om de accountant kritisch te bevragen naar zijn bevindingen. Het is de verwachting dat de minister van Financiën kort vóór het AO van 13 november a.s. de antwoorden op de schriftelijke vragen naar de Tweede Kamer zal sturen.

Nieuws uit Brussel

- **Nieuwe Europese Commissie committeert zich aan richtlijnvoorstel aandeelhoudersbetrokkenheid**

De op 22 oktober jl. geïnstalleerde Europees Commissaris Věra Jourová (Justitie, consumenten en seksegelijkheid) heeft zich gecommitteerd aan het door de vorige Europese Commissie gepresenteerde richtlijnvoorstel 'aandeelhoudersbetrokkenheid'. Dit heeft de Tsjechische Europees Commissaris, die ook verantwoordelijk is voor de onderwerpen corporate governance en maatschappelijk verantwoord ondernemen, gezegd tijdens de op 1 oktober jl. gehouden hoorzitting van het Europees Parlement. Mevrouw Jourová kondigde tijdens de hoorzitting aan in 2015 een rapport te zullen publiceren met voorstellen om institutionele beleggers meer te prikkelen om duurzaamheids- en governanceinformatie ('ESG') te betrekken bij hun beleggingsbeslissingen. Het rapport zal tevens maatregelen ter bevordering van een langetermijnfocus en een meer verantwoord gedrag van institutionele beleggers bevatten. Voorts zal de op 1 november a.s. aantredende Europees Commissaris een aantal door de voormalige Europees Commissaris Michel Barnier in gang gezette trajecten afronden, namelijk het onderzoek naar de wenselijkheid van een richtlijn op het terrein van grensoverschrijdende fusies en splitsingen en naar de eventuele barrières voor de ontwikkeling van 'werknemers-aandeelhouderschap'. Vertrekkend Commissaris Barnier heeft over dit laatste

onderwerp op 29 oktober jl. nog een doorwrochte studie gepubliceerd. Mevrouw Jourová wil verder de sinds november 2012 voortslepende onderhandelingen over een richtlijnvoorstel over meer vrouwelijke commissarissen en niet-uitvoerende bestuurders vlottrekken. Volgens het richtlijnvoorstel zou in 2020 ten minste 40% van de commissarissen en niet-uitvoerende bestuurders van Europese beursgenoteerde ondernemingen van het vrouwelijke geslacht moeten zijn.

- **Europese Bankautoriteit: 39 banken omzeilen Europees bonusplafond via 'vaste toelages'**

39 Europese banken overtreden het wettelijke Europese bonusplafond door medewerkers maandelijks bepaalde toelages toe te kennen, die ten onrechte tot het vaste salaris worden gerekend. Dit heeft de Europese Bankautoriteit (EBA) op 15 oktober jl. bekend gemaakt. EBA komt na onderzoek van de beloningspraktijken bij Europese banken tot de conclusie dat de zgn. 'role-based allowances' ook bij de banken zelf niet tot het vaste salaris worden gerekend, niet pensioengerechtigd zijn en initieel voor een bepaalde periode zijn toegekend. Bovendien kunnen zij op discretionaire basis worden verlaagd, opgeschort of geannuleerd of zijn zij gebaseerd op bepaalde contractuele voorwaarden die geen onderdeel zijn van de 'normale' bezoldigingspakketten. De betreffende toelages kunnen naar de mening van EBA dan ook niet worden gezien als een onderdeel van het vaste salaris. EBA constateert dat wanneer de betreffende toelages tot het variabele bezoldigingsdeel worden gerekend, de betreffende banken niet voldoen aan het wettelijke Europese bonusplafond van maximaal 100% van het vaste salaris (200% na AVA-goedkeuring). De EBA verzoekt de autoriteiten die toezicht houden op de betreffende 39 banken om toezichtsmaatregelen te treffen, zodat de betreffende banken zich uiterlijk 31 december a.s. wél houden aan de Europese bonuswetgeving. Britse vermogensbeheerders hebben in hun op 20 oktober jl. gepubliceerde herziene beloningsprincipes ook expliciet afstand genomen van het gebruik van vaste toelages als onderdeel van het vaste salaris.

- **Europese Commissie: ‘country-by-country-reporting’ door banken heeft positieve effecten op verslaggeving**

De maatregel om banken en beleggingsondernemingen te verplichten jaarlijks, per land van vestiging, informatie te openbaren over o.a. hun activiteiten, omzet, aantal werknemers, behaalde winst of verlies, belastingen en ontvangen subsidies – de zgn. ‘country-by-country-reporting’ (CBCR) – heeft positieve effecten op de kwaliteit van de verslaggeving van banken. Dit blijkt uit een op 30 oktober jl. door de Europese Commissie gepubliceerde evaluatie van de komende CBCR-verplichtingen voor banken. Volgens het rapport zal de nauwkeurigheid van de analistenverwachtingen bij banken toenemen en de mogelijkheid tot het ‘sturen’ van de winst bij banken doen afnemen. De Commissie concludeert derhalve dat CBCR-verslaggeving zal bijdragen aan het inzicht van beleggers in de economische positie van een bank en ook aan de financiële stabiliteit. N.a.v. het positieve rapport zal de Europese Commissie geen gebruik maken van de mogelijkheid om de inwerkingtreding van de nieuwe transparantieplichtingen voor banken uit te stellen. Zij treden daarom op 1 januari 2015 in werking.

Ondernemingsnieuws

- **Ordina ontwikkelt integriteitsprogramma voor haar medewerkers na onregelmatigheden**

Het bestuur van Ordina zal samen met de directie en de medewerkers intensief aandacht besteden aan het “persoonlijk duiden van ongepast gedrag.” Hiertoe wordt een integriteitsprogramma ontwikkeld waarin, op basis van actuele praktijksituaties, in dialoog wordt overgebracht wat gepast gedrag is. En er wordt getoetst of dit ook in de praktijk wordt gehanteerd. Dit zal worden verankerd in de gedragscode voor de medewerkers van Ordina. Dit heeft de ICT-dienstverlener op 9 oktober jl. bekend gemaakt n.a.v. een onderzoek naar mogelijke onregelmatigheden bij een aantal aanbestedingsprocedures in de periode 2005-2009. Het TV-programma Zembla berichtte hier op 2 oktober jl. over. Uit het door advocatenkantoor De Brauw Blackstone Westbroek uitgevoerde

onderzoek blijkt dat in enkele gevallen sprake is geweest van ongepast gedrag van een beperkt aantal personen. Ordina zal disciplinaire maatregelen treffen tegen de medewerkers die dergelijk gedrag hebben getoond. Ordina stelt in een brief aan de VEB dat “integriteit en transparantie” inmiddels ankerpunten zijn in de cultuur van de onderneming en dat Ordina zich in de afgelopen verder heeft ontwikkeld tot een organisatie met een heldere missie, strategie en een innovatief en duurzaam profiel. Verder meldt het AScX-bedrijf dat mogelijke onregelmatigheden bij aanbestedingen door de externe accountant (PwC) niet als een significant risico voor de jaarrekeningcontrole zijn benoemd.

- **Ballast Nedam scheidt rollen secretaris van de vennootschap en secretaris RvC**

Ballast Nedam gaat de rollen van secretaris van de vennootschap en secretaris van de RvC scheiden. Daarmee wordt de secretaris van de RvC een andere persoon dan de secretaris van de vennootschap, die tevens secretaris zal zijn van het bestuur en van de AVA. Dit blijkt uit het voorstel tot statutenwijziging dat het bouwbedrijf op 3 oktober jl. heeft gepubliceerd. De statutenwijziging wordt behandeld tijdens de buitengewone AVA van 14 november a.s. Ballast Nedam stelt dat de scheiding van de rollen “iedere mogelijke schijn van ongewenste informatie-uitwisseling” voorkomt en benadrukt daarmee de verschillende rollen van het bestuur enerzijds en van de RvC anderzijds. Ballast Nedam is één van de weinige beursgenoteerde ondernemingen die de rollen van secretaris van de vennootschap en secretaris van de RvC splitst. KPN is een andere witte raaf op dat terrein.

- **Groothandelsgebouwen houdt voorlopig vast aan certificering**

Groothandelsgebouwen is nog niet voornemens om de certificering van haar aandelen af te schaffen. Pas als blijkt dat meer dan 75% van het geplaatste kapitaal opheffing van certificering wenst, dan zal de onderneming hiertoe een voorstel doen. Dit schrijft het vastgoedfonds in zijn op 16 oktober jl. gepresenteerd strategisch plan, dat tijdens de buitengewone AVA van 4 december a.s. zal worden besproken met de

aandeelhouders en certificaathouders. Momenteel is ruim 96% van het aandelenkapitaal van Groothandelsgebouwen gecertificeerd. Verschillende certificaathouders hebben de afgelopen jaren aangedrongen op decertificering, maar een formeel voorstel daartoe is tot op heden door één of meerdere certificaathouders nog niet gedaan. Het vastgoedfonds schrijft verder dat het zijn notering aan Euronext wil behouden. Een overgang naar of duo (parallele) notering aan de MKB-beurs NPEX wordt door het bestuur van Groothandelsgebouwen afgewezen.

- **Advies AG Hoge Raad: rechter moet opnieuw bekijken of SNS-beleggers recht hebben op schadevergoeding**

De Ondernemingskamer (OK) moet opnieuw beoordelen of de Staat wel een hogere schadeloosstelling dan €0,00 moet betalen voor alle op 1 februari 2013 onteigende effecten van SNS Reaal. Dit heeft advocaat-generaal (AG) Vito Timmerman de Hoge Raad op 10 oktober jl. geadviseerd. De OK bepaalde op 11 juli 2013 dat het aanbod van de minister van Financiën (€0,00) geen volledige vergoeding van de door de rechthebbenden geleden schade vormt, zoals de wet voorschrijft. Volgens de AG heeft de OK de wet op dit punt onjuist geïnterpreteerd. De AG adviseert de Hoge Raad daarom de OK-beschikking te vernietigen. De OK rekende het de minister zwaar aan dat hij de aangeboden schadevergoeding onvoldoende had toegelicht. De AG stelt dat deze, mogelijk onvoldoende, toelichting geen gewicht in de schaal mag leggen bij het beantwoorden van de vraag of de Staat op voorhand een schadevergoeding dient te betalen aan de gedupeerde beleggers. De AG gaat ook niet mee met de OK-opvatting dat de beurskoers van de SNS-effecten vóór het moment van onteigening relevant is voor het bepalen van de “werkelijke waarde” van de onteigende effecten. Volgens de AG biedt de beurskoers doorgaans helemaal geen deugdelijke basis voor het bepalen van de waarde die het onteigende op het tijdstip van onteigening had. De informatie over de werkelijke positie van de onderneming zal, volgens de AG, vlak voor het onteigeningsbesluit veelal nog niet in de beurskoers zijn verwerkt. Bovendien kan de

beurskoers mede zijn gebaseerd op speculatie over schadeloosstelling die toegekend zal worden na een eventuele onteigening. De OK moet, volgens de AG, eerst vaststellen wat het toekomstperspectief van SNS Reaal zou zijn geweest indien de onteigening niet had plaatsgevonden. De vergoeding moet, zoals de wetgever ook heeft beoogd, primair worden afgeleid uit de geschatte waarde van de onderneming en de verwachte mogelijkheden van de onderneming om aan haar verplichtingen te voldoen. Het is nog niet bekend wanneer de Hoge Raad uitspraak doet.

Overige interessante zaken

- **NBA consulteert over format nieuwe, uitgebreide controleverklaring**

De Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) is op 10 oktober jl. een consultatie gestart over de ontwerpstandaard voor een meer uitgebreide, ondernemingsspecifieke accountantsverklaring bij de jaarrekening van beursgenoteerde ondernemingen. Deze nieuwe verklaring zal verplicht worden gesteld voor de boekjaren die afsluiten op of na 15 december 2014. Naast het oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening, zal de nieuwe controleverklaring informatie bevatten over de gehanteerde materialiteit en de wijze waarop deze is bepaald, de reikwijdte van de groepscontrole en de kernpunten van de controle. De kernpunten zijn, volgens de ontwerpstandaard, “die aangelegenheden die significante aandacht van de accountant vereisten bij de uitvoering van de controle”. Het zijn onder meer de gebieden met hogere risico's op een afwijking van materieel belang of significante risico's. De accountant wordt geacht de kernpunten te beschrijven en een uiteenzetting te geven van de uitgevoerde controlewerkzaamheden. Opvallend is dat de accountants van de NBA niet expliciet een oordeel over de continuïteit van de onderneming hoeven te vellen. De accountants die dit jaar al een uitgebreide controleverklaring afgaven, hadden een dergelijk oordeel wel standaard opgenomen. De NBA kiest voor een meer ‘impliciete’ benadering, namelijk dat de accountant bij de beschrijving van zijn verantwoordelijkheden ook de vaststelling van de aanvaardbaarheid van de

continuïteitsveronderstelling aan de orde stelt. Voor deze aanpak is gekozen omdat dit, volgens de NBA, in een normale conjunctuur voor veel ondernemingen geen issue is. Belanghebbenden hebben tot 18 november a.s. de tijd om te reageren op het consultatiedocument. De NBA streeft ernaar de definitieve standaard vast te stellen in de bestuursvergadering van 9 december a.s.

- **AFM: relevante, vergelijkbare informatie en 'eigen verhaal' moeten leidend zijn voor verslaggeving**

De kwaliteit van de financiële verslaggeving neemt stap voor stap toe, maar kan verder worden verbeterd. Beleggers hebben meer behoefte aan relevante en vergelijkbare informatie en het 'eigen verhaal' van de onderneming als toelichting bij de jaarrekening. Dit stelt de AFM naar aanleiding van haar op 30 oktober jl. gepubliceerde onderzoeken naar de kwaliteit van de financiële verslaggeving over boekjaar 2013. De onderzoeken richtten zich met name op de toelichtingen in de jaarrekening, de toelichting op bestuurdersbeloningen, de naleving van de verslaggevingsregels over pensioenen en de risicoparagraaf. De AFM constateert in de rapportage dat veel ondernemingen de jaarrekening als 'compliance document' zien. Het eigen verhaal van de onderneming lijkt ondergesneeuwd door het één op één volgen van een checklist en/of van een voorbeeldjaarrekening. De toezichthouder vindt dat de informatie in de jaarrekening specifiek moet zijn. De AFM vindt ook dat alleen "materiële informatie" zou moeten worden opgenomen; alleen die informatie die de besluitvorming van de belegger kan beïnvloeden. De AFM toont verder haar ontevredenheid over de kwaliteit van de risicoparagraaf. Uit het onderzoek blijkt dat slechts een beperkt aantal ondernemingen expliciet aangeeft welke risico's de belangrijkste zijn. Daarnaast zouden ondernemingen hun risicobereidheid beter moeten toelichten en is er meer aandacht nodig voor kwantificering van risico's en inzicht in gevoeligheidsanalyses. Bij de verslaggeving over boekjaar 2014 zal de AFM vooral letten op geïntegreerde verslaggeving, informatie over bankconvenanten, bestuurdersbeloningen en dan specifiek de toelichting op vertrekregelingen, de verslaggeving door

banken en de toepassing van de nieuwe verslaggevingsregels voor consolidatie, 'joint arrangements' en de toelichtingen daarop. Deze onderwerpen komen overeen met de op 28 oktober jl. gepubliceerde toezichtsprioriteiten van ESMA, de Europese toezichthouder op de effectenmarkten.

- **NBA wil zeer beperkte rol van accountant bij toetsing van corporate governance informatie**

De controle van de inhoud van het corporate governance statement van een beursgenoteerde onderneming door de externe accountant moet zich alleen uitstrekken tot die codebepalingen die op grond de jaarrekeningcontrole al moeten worden getoetst. De rol van de accountant ten aanzien van de corporate governance informatie van een onderneming is derhalve zeer beperkt. Dit blijkt uit een nieuw concept van de handreiking 'Accountant en corporate governance informatie' dat door de NBA op 29 oktober jl. in consultatie is gebracht. Eind vorig jaar consulteerde de NBA over een veel verdergaand voorstel, maar dit riep veel weerstand op van accountantskantoren. Zij vonden dat de controle van de corporate governance informatie buiten het terrein van de 'normale' jaarrekeningcontrole valt, zodat een aparte opdracht van het bestuur of RvC nodig zou zijn. De NBA heeft aan deze kritiek toegegeven en heeft de reikwijdte van de accountantstoets sterk beperkt, zodat de accountant geen of slechts beperkte additionele werkzaamheden hoeft te verrichten. Belanghebbenden kunnen tot 28 november a.s. op concepthandreiking reageren.

- **NVB vindt transparantie over risicobeleid en over uitkomsten evaluatie RvC nog te vroeg**

De door het bestuur van een bank geformuleerde risicobereidheid hoeft, als het aan de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) ligt, niet openbaar te worden gemaakt. Ook is het nog te vroeg om aan de banken te vragen de belangrijkste bespreekpunten tussen de auditcommissie en de externe accountant in het jaarverslag op te nemen. Dit blijkt uit het 'Verantwoordingsdocument consultatie Toekomstgericht bankieren' dat de NVB –

tegelijk met de definitieve versie van de nieuwe Code Banken – op 14 oktober jl. heeft gepubliceerd. In het document worden de belangrijke commentaren op het concept van een nieuwe code Banken besproken. Uit het document blijkt dat de NVB de door Eumedion voorgestelde transparantie-bepalingen vooralsnog heeft afgewezen. Wel wil de NVB “hierover het gesprek aangaan met betrokken partijen”. Ook het Eumedion-voorstel om het hoofd van de interne auditfunctie direct te laten rapporteren aan de externe accountant (naast de directe rapportagelijijn met de auditcommissie) wordt door de NVB afgewezen. De NVB vindt de bestaande dubbele lijn voldoende waarborgen biedt voor een onafhankelijk geïntegreerde auditfunctie. Daarnaast bestaat er een informatie-uitwisseling met de externe accountant en is er contact met DNB en de externe accountant over risicoanalyses. De NVB meldt wel dat zij hierover “toch” graag het gesprek wil voeren. De NVB heeft op dezelfde dag ook een nieuwe Monitoring Commissie Code Banken geïnstalleerd. Deze wordt voorgezeten door Inge Brakman. Onder meer Paul Loven (CFRO PGGM) is benoemd tot lid van deze commissie.

- **AFM beboet CEO van Heineken Holding voor te late melding van aandelentransacties**

De AFM heeft de CEO van Heineken Holding, mevrouw De Carvalho-Heineken, een bestuurlijke boete van € 375.000 opgelegd voor te late meldingen van aandelentransacties. Dit heeft de toezichthouder op 14 oktober jl. bekend gemaakt. De AFM heeft vastgesteld dat mevrouw De Carvalho-Heineken in de periode van 9 september tot en met 20 december 2013 ten aanzien van 61 ‘eigen’ aandelentransacties in Heineken Holding niet onverwijld aan haar meldplicht aan de AFM heeft voldaan. Zij heeft de transacties pas op 30 december 2013 bij de AFM gemeld. Op grond van de effectenwetgeving zijn bestuurders en commissarissen verplicht inzicht te geven in (wijzigingen in) de belangen in de ‘eigen’ onderneming. Doordat mevrouw De Carvalho-Heineken herhaaldelijk niet tijdig heeft gemeld dat haar belang in Heineken Holding was toegenomen, is, volgens de AFM, beleggers

de mogelijkheid ontnomen om (juist) geïnformeerd en onderbouwd een beoordeling te maken van de Heineken Holding-aandelen. Het feit dat in de zomer van 2013 reeds publiek was gemaakt dat de CEO van Heineken Holding de intentie had om een pakket aandelen Heineken Holding te kopen, alsmede het feit dat in het verleden transacties uit andere aankoopprogramma's tijdig zijn gemeld, heeft de AFM de boete gematigd van € 500.000 naar € 375.000. Mevrouw De Carvalho-Heineken kan nog bezwaar maken tegen het boetebesluit.

- **Bank voor Internationale Betalingen consulteert over nieuwe governanceprincipes voor banken**

Banken moeten zich nog meer bewust zijn van de risico's die zij lopen en van de interne ‘risicocultuur’. De verantwoordelijkheid van de RvC voor het toezicht op de implementatie van effectieve risicobeheersing- en controlesystemen moet sterker worden benadrukt. Dit stelt het Bazels Comité voor Banktoezicht van de Bank voor Internationale Betalingen (BIS) in zijn op 10 oktober jl. gepubliceerd voorstel tot wijziging van de governanceprincipes voor banken. De BIS vindt dat banken de governance t.a.v. risico's moeten versterken. De RvC moet hier veel meer bij betrokken zijn dan nu het geval is. De RvC moet een grotere rol spelen in de evaluatie en de bevordering van een sterke risicocultuur binnen de organisatie, het vaststellen van de risicobereidheid ('risk appetite') van de bank en het toezicht op de toepassing van de risicobereidheid door het bestuur. In het document erkent de BIS ook het belang van aandeelhoudersrechten en “verantwoordelijk aandeelhouders-engagement”. De BIS onderkent ook het belang van de uitoefening van de aandeelhoudersrechten, vooral wanneer bepaalde aandeelhouders vertegenwoordigd zijn in de RvC. Wel wijst de BIS erop dat (ook) die commissarissen tot taak hebben het belang van de bank te dienen en niet alleen de belangen van aandeelhouders. Belanghebbenden kunnen nog tot 9 januari 2015 op het consultatiedocument reageren.

- **Brits Investor Forum vangt werkzaamheden aan**

De werkzaamheden van het Britse samenwerkingsverband van institutionele beleggers – het Investor Forum geheten – zijn op 27 oktober jl. officieel gestart. Het Forum wil als een “betrouwbare intermediair” fungeren tussen beleggers en Britse beursgenoteerde ondernemingen. Het Investor Forum heeft vier verschillende ‘forums’ ontwikkeld die de beleggers ten dienste kunnen staan. Het ‘innovatieforum’ moet debat en onderzoek stimuleren over langetermijn beleggingen en engagement. Het ‘adviesforum’ moet fungeren als een klankbord voor beleggers ten aanzien van engagement en specifieke issues die bij ondernemingen spelen. Het ‘collectieve beleggersforum’ moet proactief collectief engagement tussen ondernemingen en beleggers faciliteren. Het ‘Event Driven Forum’ adviseert beleggers over belangrijke ‘corporate actions’, zoals fusies, overnames en belangrijke onregelmatigheden. Het is de uitdrukkelijke wens van het Investor Forum dat ook niet-Britse institutionele beleggers in het Forum gaan participeren. Het Investor Forum vloeit voort uit de zgn. Kay Review uit 2012 over de werking van de Britse kapitaalmarkt. In een ook op 27 oktober jl. gepubliceerd voortgangsrapport blijkt dat over het algemeen goede vooruitgang wordt gemaakt met de aanbevelingen uit de Kay Review.

- **Britse pensioenfondsen gaan vermogensbeheerders ‘grillen’ over engagementactiviteiten**

De Britse koepel van pensioenfondsen, NAPF, gaat maandelijks een aantal vermogensbeheerders ondervragen over hun stemgedrag en engagementactiviteiten. Dit heeft de NAPF op 22 oktober jl. bekend gemaakt. De eerste bijeenkomst vindt op 24 november a.s. plaats wanneer bestuurders van pensioenfondsen in de gelegenheid worden gesteld vragen te stellen aan vertegenwoordigers van Aviva Investors, Legal & General Investment Management en UBS Global Asset Management over de kwaliteit en de uitvoering van hun dialogen met beursgenoteerde ondernemingen en over het concrete stemgedrag op AVA’s. NAPF hoopt dat de ‘grillsessies’ zullen bijdragen aan een hogere kwaliteit van de engagementactiviteiten door de

vermogensbeheerders. Alleen pensioenfondsen worden tot de sessies toegelaten; Nederlandse pensioenfondsen zijn ook welkom. Aanmelden kan via will.pomroy@napf.co.uk.

- **Ierland neemt gewijzigde Britse corporate governance code integraal over**

De herziene Britse corporate governance code, die op 1 oktober jl. in werking is getreden (zie Nieuwsbrief van september 2014), is ook van toepassing op de Ierse beursgenoteerde ondernemingen. Dit heeft de Ierse effectenbeurs op 8 oktober jl. bekend gemaakt. De Britse corporate governance code bevat sinds 1 oktober jl. aangescherpte bepalingen op het terrein van de continuïteitsverklaring, risicomanagement, interne controle, beloning en aandeelhoudersbetrokkenheid. Ierland heeft de traditie om elke wijziging van de Britse code ook van toepassing te verklaren op Ierse beursgenoteerde ondernemingen. Deze traditie wordt dus ook in 2014 voortgezet.

- **Canadese beursgenoteerde ondernemingen moeten rapporteren over vrouwen aan de top**

Canadese beursgenoteerde ondernemingen moeten vanaf boekjaar 2014 in hun jaarverslag informatie opnemen over het aantal vrouwen in het bestuur en op senior managementposities. Dit hebben de Canadese beurstoezichthouders op 15 oktober jl. bekend gemaakt. De Canadese beursgenoteerde ondernemingen worden vanaf 31 december a.s. verplicht gesteld in hun jaarverslag informatie te verschaffen over de benoemingstermijnen van de bestuurders, het beleid t.a.v. de vertegenwoordiging van vrouwen in uitvoerende en niet-uitvoerende bestuursposities, de doelstellingen en realisaties daaromtrent.